

Előfizetési árak:

Félsz évre . . .	6 frt — kr.
Élővire	3 > — >
Negyedévre	1 > 50 >
Egy óra	> 50 >
Egyes szám ára 8 kr.	

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.
(Nádasy-féle ház)
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó fölszó-
lalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.**

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.

hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény inté-
zendő.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Hirdetések

a kiadóhivatalban vétetnek föl.

Egyes számok kaphatók:

Weidinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Köszl János (fő-tér), Hochrein József és fiai (Széchenyi-tér), Böhm Manó (fő-utca) papir- és könyvkereskedéseiben.

Kossuth az egyházpolitikáról.

Az Egyetértés Kossuth Lajosnak kö-
vetkező levelet közli, melyet Kossuth Helfy
Ignác képviselőhöz intézett.

Kedves barátom!

Bizonny aggasztó, megdöbbentőleg ag-
gasztó jelenség az, hogy oly reakzionárius
áramlat vegyül Magyarországon, a (balul)
úgynevezett „egyházpolitikai“ vitába, mely
nagyon sötét árnyékot vet előre az ország
jövendőjére.

Ha egyszerűen mint elvi kérdés állana
előttem az, hogy ideje van-e már annak,
hogy Magyarországon a polgári állapot
(état civil) világlatbantartását a polgári
anyakönyvek behozatalával az állam maga
kezelje és ne engedje azt a vallásfelekezeti
illetőség kérdésével konfundáltatni; és vajon
ideje van-e már annak, hogy a kötelező
polgári házasság behozassék: egyszerűen
azt mondanám, hogy nemcsak ideje van,
hanem szégyennek, gyalázatnak tartom,
hogy már régen nem történt; mert én ezt
nem is csak a liberálisizmus, hanem egysze-
rűen a józan ész elementáris postulatuma-
nak tekintem, még pedig oly postulatuma-
nak, melynek elhanyagolása egyetértelmű
azzal, hogy az állam a polgárok társadalmi
viszonyainak szabályozásában a maga szu-
verénitását abdikalja, és a helyett, hogy
szabadokká tenné az egyházakat a szabad
államban, az egyházakat az állam fölé he-
lyezi és ennek a polgári viszonyokat sza-
bályozó szuverén jogát a lelkiismeret illet-
hetlenségének hamis ürügye alatt a papi
uralomnak aláveti; már pedig ez oly

középkori állapot, melynek a XIX. század-
ban megtérése oly anakronizmus, mely
csakugyan ellenkezik a józan észszel.

De midőn ön azt kívánja tőlem, hogy
egy rövidke levélben adjak kifejezést meg-
döbbenésemnek a visszaesés fölött, mely
a szabadelvűség terén Magyarországon
mutatkozik, ön olyasmit kíván tőlem, a
mit egy rövidke levélben nem tehetnék
meg. Mert a polgári any. könyvek és kö-
telező polgári házasság kérdése nem ön-
álló elvi alapon, hanem oly mindenféle más
kérdésekkel, a kormányznak az elkereszte-
lési kérdésben követett eljárásával stb.
kapcsolatban tárgyalatik, hogy ha vissza-
esést mondok a szabadelvűség terén, meg-
kell mondanom, hogy mi az, a miben
visszaesést látok, mert ha azt meg nem
mondok, annak teszem ki magamat, hogy
azt is visszaesésnek látszanám mondani,
a mi nem az, és félrevezetem nézetem fölől
a közvéleményt — ettől pedig a fenforgó
vita komplikált voltánál fogva egy rövidke
levélben magamat annál kevésbé óvhatnám
meg, minthogy a minisztérium egyházpoli-
tikai programja nem is mint liberális
szándok, hanem csakis mint az elkereszte-
lési kérdésben elkövetett baklövések hi-
nárjából, kibontakozás taktikája került önök-
nél szőnyegre. (Szégyen, gyalázat, hogy
Magyarországon a XIX. század végén még
elkeresztelési kérdés is fölüti fejét a rég
mult idők sirjából, ez igazán unikum a
a maga nemében); de ez az unikum, an-
nak következtetése, hogy az élet civil ok-
mányának, az anyakönyveknek vezetése a
papok kezében van. Az anyakönyveknek

hivatása dokumentálni azt, hogy ez és ez
mikor született és hogy kik voltak szülei;
ezeknek dokumentálása tisztán polgári ha-
tóság hivatása, mert tisztán polgári viszo-
nyok fölött határoz; de ha pap vezeti az
anyakönyvet, az a felekezeti tartozandóság
dokumentálására is kiterjed, a mi aztán a
,compelle intrare' pretenzióját vonja maga
után, ám lajstromozzák az egyházakat, mint
akármely más testület, a maga tagjait, de
ne bitorolja az állampolgárok lajstromozó-
jának szerepét, mert az nem az egyházra
tartozik.

Egy példát akarok annak bebizonyi-
tására fölhozni, hogy tévedésbe vezetném
az embereket nézetem fölől, ha, a mint
ön kívánja, egy rövidke levélben csupán
a visszaesés kimondására szorítkoznám a
nélkül, hogy mind azt, a mit az egyház-
politikai kérdésekben visszaesésnek tartok,
megmondanám.

Én a honarútlással határos merénylet-
nek tartom azt, ha a magyar katolikus
klérus akármely oly kérdésben, mely a
magyar törvényhozás ellenőrzése alatt álló
kormány akárminő tettének megbírálására
tartozik, a római pápától kér utasítást;
de azért nem tartok reakzionárius vissza-
esésnek mindent, a mit a primás az elke-
resztelési kérdésben álláspontjának jelentett
ki. Ilyen az, hogy ő a vegyes házasságból
született gyermekek minő vallásban neve-
lését a szülők szabad akaratára kívánta
biztatni (természetesen a diskreczió koráig.)
Én ezt nem csak visszaesésnek nem, de
sőt a szülők természetes jogához tartozó-
nak, tehát szabadelvű haladásnak tartanám;

A „Pécsi Figyelő“ tárczája.

A mi fürdünk.

Irta Pipulus.

Fridolin doktor fontoskodó arccal, sze-
meivel élénken hunyorítva intett, amire Laczi,
Muki, Viki nagy csobogással, fujva, prüszkölve
iparkodtak ki a vízből és odatolakodtak Frido-
lin mellé, mögé, aki majd a szeméit nézte ki
a nagy buzgalomban.

— Nos mit látsz? mi ujság, ki az? —
hangzott össze-vissza.

Fridolin lepisszegte társait.

— Csak lassan, szépen, sorban! — mondá
elfojtott hangon és még jobban odanyomta ar-
czát a keskenyke hasadékhoz.

Páter Franciscus benn lábolt az uszoda
közepén és kéjesen locsolta elhízott testét a hús
folyadékkal.

— Ugyan, ugyan, gyerekek, — mondá
szünet után kenetteljes hangon — ha valaki
meglátna benneteket...

Fridolin doktor visszafordult és átengedte
a kilátást másoknak.

— Ne tessed magadat, páter; ismerünk.

A páter válaszolni akart, de abban a pil-
anatban nyílt az uszoda ajtaja és Antal, a

szürke szakállu, görnyedt hátú fürdőszolga, aki
rendes körölmények között „bárány“ volt, de
néha rettenetes „farkas“ is tudott lenni, bedugta
a fejét. Megesővált a fehér üstökét erősen, aztán
szemrehányó, feddő hangon szólt:

— Ne tessék az uraknak, ne tessék, mi-
kor mondom, hogy ne tessék! — és amikor
látta, hogy gyengéd figyelmeztetését ki sem
látszik észrevenni, próbált egy kicsit „farkas“
lenni:

— Mikor mondom! hogy ne tessék! mert
nem szabad! mert — nem illik; mert, mert
nem engedem meg! Mert — mert — — —

— Mert, mert maga vén csacsi, igenis!
— válaszolt nevetve Fridolin doktor, aki bizal-
masabb lábon látszék lenni a jámbor öreggel,
aki erre a válaszra, mivel kívülről hívta valaki
az „Antal bácsit“, megfordult és fejsőváltva
morgott a szakállába valamit, amit az élcezes
Viki később arra magyarázott, hogy: „Persze
a doktor úr azt jobban tudja, hogy mi illik,
mert, mert én már vén csacsi vagyok, igenis!“

Franciscus páter is kiczammogott a víz-
ből — a többi készséggel engedett neki helyet
és egy ideig ő is odanyomva a fejét a deszka-
falhoz, erőlködéssel fürkészett.

— Nevetséges, — mondá percczel később
megvetően, mit sem tudok megkülönböztetni.

— Ne beszélj páter, — nevetett Fridolin,
— talán a szemed világa kezd veszni; nem
volna még korán, tisztelendő atyám?

A többi mind hahotával kaczagott ezen a
kitűnő élcezen, Fridolin doktor pedig újból oda-
szorította arczát a hasadékhoz.

Ugyan mit néztek akkora buzgalommal
ezek a jó urak?

Dunai fürdőben vagyunk és a női uszodát
a férfiaktól csak egy primitív deszkafal vá-
lasztja el.

És ezen a deszkafalon a szemfüles Frido-
lin egy kis hasadékot fedezett föl; nem nagyob-
bat, mint egy jókora tűnek a foka és ezen a
piczi lyukon keresztül akarták kíváncsi szemek-
kel az egész női uszodát beutazni.

És mit láttak?

Ah! fölséges.

Egy keskeny szegélyét valamelyik piros-
fehér fürdőöltönynek, egy vékonyka rózsaszín
sávocskáját valamelyik gömbölyű karnak, talán
éppen valamely picziny fehér lábnak a kisujját,
vagy talán — amint a nedves talapzaton végig
tipeg — az egész apróka lábacskát.

Mit lehessen tudni?

Én semmit sem láttam — mivel nem néz-
tem keresztül azon a nyíláson; de, ha a Fridolin
doktornak és a többinek hinni lehetne, ők ha-
bokból fölszálló Vénusokat láttak, antik öltöny-
ben, teljes szépségükben. Páter Franciscus
egyszerűen szkeptikus, aki „nem akar“ látni.
De a többiek, ah, azok törték magukat a nyílás
után és amit igazán nem láttak, nos, azt elég
élénk fantáziával kifejtették.

azt az ellenvetést, hogy ezzel inger adatnék a családi béke megzavarására a klerikális befolyásnak, teljességgel nem tekintem olyannak, hogy e felekezeti jellegű aggály a szülők természetes jogának megcsönkítését igazolhatná, különben is az eddig fennálló törvény sem zárhatja ki azt a befolyást, a különbség csak az, hogy a fennálló törvény azt a befolyást a törvény iránti tiszteletlenség bujtogatásának mezejére tereli. Azután, a primás amaz indítványa nem is zárna ki azt, hogy ha a szülők nem tudnak megegyezni, a törvény rendelete érvényesüljön.

Hát ezen egy példából is meggyőződhetik ön, hogy az ön kívánságának meg nem felelhetek.

E helyett megmondom önnek, természetesen csak amugy szegről végről, hogy minő álláspontra helyezkedném én, ha pártjuknak tagja volnék.

Tagadhatatlan, hogy Wekerle egyházpolitikai programja olyan gyermek, a ki tekintve megfogalmazásának indokait, nem igen tisztességes házban született; de hát született; én hát nem azt nézném, hogy kinek a borja, hanem csak azt, hogy méltó-e arra, hogy fölneveltessék.

Az is tény, hogy annak a gyermeknek dajkája olyan fürdőben mutatja be őt önöknek, a melynek vizében sok mindenféle piszok uszkál; hát én jónak tartanám, ha önök minden lehetőt elkövetnének, hogy az a gyermek a piszkos vízből kivetessék, de nem úgy ám, hogy a fürdővízzel a gyermek is kiöntessék; nagyon sajnálnám, ha önök nem lennének képesek őt a kiöntéstől megvédeni, de azt meg valóságos botránynak tartanám, ha kiöntését elősegítenék.

Én kategoricze kijelentem, miként én örvendtem azt látni a (szemeim rettenetes állapota miatt csak siketülő füleim rapszodikus hallásából ismert hirlapokból), hogy Wekerle a polgári anyakönyvezést és kötelező polgári házasságot fölvette programjába; örvendtem azért, mert mindig azon nézetben voltam és vagyok, hogy önöknek, kik mint párt nem állanak ugyan velem egy alapon, de hozzám minden más aktív pártnál közelebb állanak, kettős hi-

vatása van: az egyik az ország állami függetlenségének kivívására törekvés, ez a fő, ez az alap, melynek minden más tekintetet alá kell rendelni, ha még csak egy hajszálnyira előbb is lehet vinni, semmi elképzelhető tekintetnek nem szabad alárendelni; a másik hivatásuk az, hogy a fennálló közjog keretében előforduló kérdésekben a valódi demokrácziái szabadelvűség képviselői gyanánt álljanak a nemzet előtt.

Minő álláspont következik e kettős hivatásból? Következik először az, hogy önöknek iparkodni kell minden kormányt megbuktatni, mely nem az ország állami függetlenségének álláspontjára helyezkedik; következik másodsor az, hogy ha oly kérdés forog szőnyegen, melynél a kormány megbuktatása nemcsak egy hajszálnyival sem vinné előbbre az ország állami függetlenségének ügyét a megvalósítás felé, de sőt annak útjába újabb akadályokat gördítene, mert reakzionárius elemeket juttatna a hatalom birtokába, melyek a Bécs iránti szolgálókat még az által is sulyosbitanák, hogy az ország belügyi, mondhatni nem is állami, hanem provincciális szerkezetében is a szabadelvűség irány elfojtására használnák hatalmukat, befolyásukat; míg ellenben a kormány azon speciális álláspontja, mely megbuktatását vonná maga után, előhaladást képez a szabadelvűség terén: önöknek azt vallom hivatásuknak, hogy híveknek kell maradniok a szabadelvűség irány hoz: nem törődve azzal, hogy e hűségükkel talán meghosszabbítják egy oly kormány életét, mely ép úgy, mint 67 óta minden elődje és az ő megbuktatására következő is, az önök pártjának alapelveivel kiáltó ellentétben áll.

Ugy hallom, vannak olyanok az ellenzéken, a kik azt mondják: mi kívánjuk a kötelező polgári házasság behozatalát, de a jelenlegi kormánynak ennek keresztülvitelére tehetségében nem bizunk, s arról is meg vagyunk győződve, hogy a kormány egyházpolitikai reformjavaslatait nem szabadelvűség, hanem csakis az elkeresztelési ügyben elkövetett hiháinak hinárjából kibontakozás vágya sugallotta, — tehát mi

nem akarunk a kormány e rút manőverjének szolgálivá szegődni, annál fogva — nos, annál fogva? — Hát annál fogva segédkezet nyújtunk a reakzionárius elemeknek arra, hogy a piszkos fürdővízzel a gyermeket is kiöntésük, s oly embereket juttassanak a hatalom birtokába, a kik a reakzionárius visszaesés zászlaját fogják lobogtatni, de nekünk megszerzik azt az elégtételt, hogy Wekerlét et consortes megbuktattuk! — No kérem, ez komoly államférfiakhoz nem illő spekuláció, mert azt nem tehetem föl, hogy csak egy is legyen azon ellenzéki urak közt, a ki magát azon ábrándban ringatná, hogyha az egyházpolitikai kérdésben Wekerlét megbuktatják, a bigot becsi hatalom szabadelvűbb embert fog egy új minisztérium alakításával megbizni; a következő az lesz, hogy a reakció hajója gőzerővel fog előre törni.

Ölelem önt testvéries indulattal

Kossuth.

Az elnök nélkül szükölködő függetlenségi párt. A mi országos pártkörünknek ez idő szerint nincs elnöke. Eötvös Károly, ki Irányi örökébe lépett, szombaton lemondott az elnökségről, amért a pártkör többsége a honvédszobor leleplezése ügyében az ő állásfoglalását nem tette magáévá s e kérdésben őt leszavazta. Az incidens erre a következő volt. A képviselőház pártjai szerteágazólag nyilatkoztak aziránt, hogy a képviselőház miként vegyen részt a budai honvédszobor leleplezési ünnepélyén. Wekerle miniszterelnök az ügy érdekében úgy óhajtott, hogy a képviselőház e kérdésben egyetértőleg állapítsa meg a programot s ne legyen e kényes kérdés fölött disputa. Összehívta a pártok főembereit (a függetlenségiből Eötvös, Thaly és Károlyi Gábor vettek részt), s ezekkel megállapodtak abban, hogy a képviselőház küldöttséggel vesz részt az ünnepélyben, a küldöttséget a ház elnöke vezeti, ő nevezi is ki a küldöttség tagjait, de akikhez a ház tagjai szintén csatlakozhatnak. A ház elnöke aztán a ház nevében koszorút helyez a szobor talapzatára. A függetlenségi párt többsége zúgolódott e megegyezés ellen követelvé, hogy a képviselőház ne küldöttséggel, hanem testületileg vegyen részt az ünnepélyben, s midőn Eötvös pártelnök a pártértekezleten előterjesztette a jelzett megállapodást, melyhez ő két párttag-társával együtt hozzájárult mintegy a párt nevében, amihez most már bizalmi állását is köti, a párt többsége e megállapodás ellen állást foglalt, s a kérdés szavazás alá kerülvén Eötvöst leszavazták. Ez múlt pénteken történt. Eötvös aztán a szombati értekezleten bejelentette lemondását, vele együtt Thaly Kálmán, a kör alelnöke is, mint aki szintén Eötvössel tartott amaz inkriminált megállapodásban, lemondott az alelnöki állásról. Mindketten kijelentették, hogy továbbra is a párt tagjai maradnak.

Fölhívás

az ország gazdaközönségéhez, erdőbirtokosaihoz és erdészeihez.

A földmivelésügyi miniszter a következők közlésére kérte föl lapunkat:

A magyar állam megalapításának ezredik évfordulóját készül 1896-ban megünnepelni a nemzet.

Hogy ez ünnep minél méltóbb legyen, elhatározta a törvényhozás, hogy annak egyik részleteként az ország fővárosában országos kiállítás rendeztessék, mely bemutatandja nemzeti kulturánk fejlődését a multban s állását a jelenben.

Ő cs. és Apostoli királyi Felsege, legkegyelmesebb Urunk és Királyunk, ezen országos kiállítás védnökségét legkegyelmesebben elfogadni méltóztatott.

Egyszerre, hirtelen kis fadarabka repült át az elválasztó falon és koppanva hullott a járdára. Valamelyik pajzánabb asszonyka merészkedhetett erre a hősiességre. A férfiak megrettenve ugrottak széjjel.

— Jaj, ha észrevettek bennünket! — sópánkodék Laczi, aki a huszonhat éve daczára olyan naiv és szemérmes, akárcsak tizennégy éves bakfisch volna.

— Hát aztán? — szólt Fridolin fitymálva. A páter hümmögött és miközben száját fauni mosoly húzta széjjel, csak ennyit mondott: — Ugy látszott, mintha egyikben a — hugodra ismertem volna.

— Ohó páter! — kiáltozta a többi, — hát mégis láttál!

Fridolin egy kicsit haragudni akart.

— Ezért a szavadért iszol, vizet! — fe-nyegetődzék Fridolin.

— Lehetetlen, — évődék Muki, — a tisztelendő atya gyomra nem veszi be.

— De igen! — vág vissza amaz, — hanem „keverve.“

Ezen közben Fridolin megkerülte az uszodát, a páter háta mögött a vízbe ereszkedék, aztán néhány hatalmas ugrással a meglepett páter mellett termett, s mielőtt az még csak szólhatott, jól a víz alá nyomta.

Óriási hahota a nézők részéről.

A megitatott tisztelendő ur pedig fölszínre jutván üzőbe vette ellenfelét, aki most a szárazra akart szökni. Hanem a többi nem engedte.

Kergették vissza a nedves elembe, a páter folyvást a nyomában. Néhányszor szembe is szállt Fridolin elhízott ellenfelével, kinek terjedelmes hustömegtől el sem is várhattunk volna annyi ügyességet; egymás arcába fősülték a vizet, maga Fridolin ismét hátat fordítva eliramodott.

A páter elfáradni látszott. Melle erősen zihált s tempói lassubbakká váltak; Fridolin azt hitte, hogy már-már harcra képtelenné tette ellenfelét, amikor az a víz alá bukva onnan alulról rántotta őt magához; majd pedig fölülkerekedvén, valamennyitünk kaczagása között, mikor Fridolin feje a habok fölé került, néhány-szor mélyen lenyomta azt.

Laczi akkorát tapsolt az ügyes páternek, mint egy színházi claquer, az pedig fölénye tudatában, összefonta mellén a kezét és nyugodt, méltósággal „lábolta“ a vizet.

Egyszerre a szemei megmeredtek, a szája kinyílt, akár egy bajusztalan harcsaé és hebegett:

— Ott, ni, nézzétek! . . .

Mi valamennyien ijedten fordultunk arra.

Ah, skandalum! Horreur!!

Három édes, imádni való gömbölyű arczoska fektűt állacsájával hat hófehér karra támaszkodva a köfalon és három pár csillogó szem nézett kényelmesen, dévaj mosolylyal le mi reánk, gyávákra, akik azon a tűfoknyi nyíláson is alig mertünk a paradicsomba átpillantani.

A kereskedelemügyi miniszter úr, kire az 1892. évi II-ik törv. cikk e kiállításnak az illetékes miniszterek és egyéb szakkörök közreműködésével leendő rendezését reá ruházta, annak érdekében lelkes hangú felhívást intézett a nagy közönséghez, felszólítván az ország minden egyes polgárát, hogy e feladatában a kormányt lelkesedéssel támogassa, s járuljon hozzá a nagy nemzeti mű sikeréhez. E felhívás kapcsán most én, mint a kormány, az ország mezőgazdasági ügyeinek vezetésére hivatott tagja, kire egyszerűsített megállapodások értelmében az 1896-ki országos kiállítás VI. és VII. mezőgazdasági és erdészeti csoportjainak rendezése bízott, ezen minőségben fordulok hazánk mezőgazdáihoz, erdőbirtokosaihoz és erdészeihez azon kérelemmel, hogy engem ezen feladatomban megoldásában hazafias buzgalommal, szakértelmükkel lelkesen támogassanak, s járuljanak közre, hogy a kiállításon hazánknak, mint első sorban agrikultur államnak, mezőgazdasága és erdészete nagy fontosságukhoz méltóan legyenek bemutatva.

A magyar mezőgazdáknak és erdészeknek meg kell mutatniok, hogy az általuk birt föld nem parlag, hogy dacára azon aránylag rövid időnek, mióta a haladás ösvényén járnak, serényen dolgoztak és felküzdötték magukat oda, a hol bátran kiállhatják az összehasonlítást Nyugat-Európa gazdáival. Meg kell mutatnunk mit tudunk, be kell mutatnunk mink van, s ez által felismerhetővé tenni azon erőt, mely mezőgazdaságunkban és erdészetünkben rejlik, mely kulturális missiónk teljesítésére első sorban képesít, mely állami életünk legfontosabb alapját képezi.

Ha mezőgazdáink, erdőbirtokosaink és erdészeink áthatva ennek tudatától körültem csoportosulnak, teljes buzgalommal és odaadással vesznek részt a kiállítás munkálataiban, biztos a siker; s a nagy mű minden egyes munkatársa részesévé lesz azon fölemelő tudatnak, hogy ő is tényezője ezen üdvös eredménynek, mely továbbhaladásunknak egyik útmutatója és nyugodtan elmondhatja, hogy hiven teljesítette hazafiúi kötelességét.

A jelen a határ a múlt és jövő között, az ezredéves ünnep határa leendő a multnak, de egyuttal a jövő kezdete.

Mutassa be tehát a kiállítás is a múlt hű képét, legyen tükrök a jelen életerős munkásságának s tanúságot szolgáltató útmutató a jövőben haladásra.

Egyesek, testületek, szövetkezetek és a törvényhatóságok mindannyian közreműködtek mezőgazdasági haladásunkon, de mindmennyian elszórtan, elkülönítve cselekedtek. Reményem, hogy a nagy mű sikerének biztosítása végett végre egyesülni fogunk s ez alkalom szorosabban fűzünk bennünket egymáshoz. Hiszem, hogy a közélet minden érdekelt tényezője együttesen és fokozott mérvben fog a nagy cél érdekében munkálkodni: — összegyűjtik mindazt, a mi mezőgazdaságunk és erdészetünk multjának megismerésére fontos, valamint mind azt, ami azoknak jelen szellemi és anyagi megizmosodását feltüntetni képes.

Budapest, 1893. április.

Gróf Bethlen András,
földművelésügyi m. kir. miniszter.

Hirek.

— **(Hymen József főherceg családjában.)** Hétfőn József Ágost főherceg idősebb fia Bécsben jegyet váltott Erzsébet bajor hercegnővel. A fiatal főherceg most 21 éves.

— **(Az ezredéves országos kiállítási pécs-kerületi bizottság megalakulása.)** A kiállítási pécs-kerületi bizottság

vasárnap délelőtt tartotta alakuló ülését a városi törvényhatóság közgyűlési termében. A főispán mint elnök, lelkesítő beszédben hívta föl a megjelentek figyelmét a kiállítás fontosságára, s kérte hathatós támogatásukat e nagy nemzeti mű létrehozásában, Vállvetett s lelkesedéssel párosult munkával — így szólt a főispán — meg kell s meg fogjuk mutatni a művelt világnak, hogy ezer év alatt szívós kitartással mennyit teremtettünk s meggyőzzük az idegent, hogy a magyar állam az európai kultur államok közt jogosan méltó helyet foglalhat el. Midőn parlament, kormány az ezerévhez méltó komolysággal s buzgalommal karolta föl a kiállítás ügyét, az egyes bizonyára nem fog elmaradni, hanem tevékenyen közre fog működni szóval, tettel s ezen nemes versenyre kelés biztosítja a kiállításnak a magyar nemzethez illő sikerét. Az eljenzéssel fogadott beszéd után Záray Károly dr., mint a kerületi bizottság előadója fölolvasta a kereskedelemügyi miniszternek a kiállítás ügyében a hazai közönséghez intézett fölhevését, melyet a bizottsági tagok eljenzéssel fogadtak, mire az elnöklő főispán a pécs-kerületi bizottság megalakulását kimondotta. Fölolvasták ezután a bizottsági tagok névsorát s a titkár részletesen ismertette az ezredéves kiállításra vonatkozó törvényt az idevonatkozó, különösen a kerületi bizottság hatáskörét illető szabályzatokat. A főispán azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy a kerületi bizottsági tagok, mint az utolsó kiállításnál, úgy ennél is, minden lehető el fognak követni, hogy a gondoskodásukra bízott kerület a kiállításon méltóan legyen képviselve. A helyi bizottságoknak egyelőre az ipartestületek székhelyein leendő alakítását határozta el a gyűlés, a szükséghez képest azonban más községekben is fognak alakítani helyi bizottságokat. A bizottsági előadót megbízták, hogy a kerület hivatalos beutazása alkalmával a kiállításnak propagandát csináljon, s a helyi bizottságokat alakítsa meg kimondták, egyszerűsített, hogy minden bizottsági kiadást a kereskedelmi és iparkamara fedez. A bizottság megalakulását tudomásra hozó s a közönséget a kiállításról tájékoztató hirdetmény kibocsátásával az előadó titkárt bizta meg a gyűlés, mely egyszerűsített elhatározta, hogy „ezredéves kiállítás pécs kerületi bizottságának közleményei“ czim alatt autografikus értesítéseket bocsát a bizottság ténykedéséről a kerületbeli lapoknak (koronkint a fővárosiaknak is) rendelkezésére, a bizottság megalakulásáról pedig a törvényhatóságokat s ipartestületeket már most értesíti. Az ülés bezárása előtt Littke József, kereskedelmi és iparkamara elnök a főispánnak a kiállítási ügy meglepő fölkarolásáért köszönetét fejezte ki.

— **(Az új színház építését)** nem sokára megkezdhetik. Hétfőn volt az árlejtés az egyes munkálatokra a város gazdasági tanácsnoka előtt. A munkákra a helybeliek mellett fővárosi cégek is adtak be ajánlatokat, de az egyetlen vasmunka kivételével mind helybeli vállalkozó nyerte el a munkát. Az összes munkákra Lennberg S. budapesti építőmester adott be ajánlatot; de miután az ő ajánlata magasabb az előírázatnál, az egyes munkákra külön beadott egyéb ajánlatokat vették figyelembe. A föld- és kőműves munkák odaítélése függőben maradt, amennyiben Schlauch és a legolcsóbb ajánlatot tevő Körösztsz között a tanács választ. A föld- és kőműves munka előírázata 61,281 frt 43kr. s Körösztsz, a régi anyag beleszámitásával 55,491 frt 73 kros ajánlatot tett. A Schlauché 225 frttal differál ez ajánlattól. A szobrász munkáknál Kiss György az előírázottnál 3718 frt ellenében 5196 frt 80 kros ajánlatot adott be s így kétes, vajjon ő kapja-e meg a munkát. Az ács munkát, öt pályázó közül, Csonka István pécsi vállalkozó kapta meg (előírázat: 12748 frt 61 kr — ajánlat 10301 frt 24 kr); a vas munkát négy pályázó, köztük két budapesti, közül Frankl A. Hermann és fiai fővárosi cég nyerte el (előírázat 18,982 frt 51 kr. — ajánlat 19,267 frt 25 kr); a bádogos munkát 4 pályázó, köztük ismét 2 fővárosi, közül Hillebrandt Ferencz pécsi vállalkozó kapja (előírázat 12042 frt 09 kr — ajánlat 11078 frt 72 kr); a kőfaragó munkát Piacsek K. pécsi cég kapja és egyes szobrászati díszítéseket Zsolnay gyárosra bízták, ki az ugynevezett pyrogranitból készít tartós és szép kivitelű szobrászati munkákat.

— **(Békefi Remig dr. az egyetemen.)** A közoktatási miniszter Békefi Remig dr. ciszterci rendű áldozó papnak és pécsi főgimnáziumi rendes tanárnak az Árpád-kori magyar történelemből a budapesti tudományegyetemen magántanárként történő képesítését jóváhagyta és öt magántanári minőségében megerősítette. Békefi a most folyó iskolaévet kitölti a főgimnáziumnál, s szeptemberben foglalja el magántanári székét az egyetemen.

— **(Hangverseny a tűzkárosultak javára.)** A mi első daloskörünk éllemessége, összeköttetései s egy kissé a véletlen is olyan élvezetes estéhez, olyan fényes hangversenyhez juttatták a pécsi közönséget, amilyenben nem minden városnak lehet része. Pécs társasága egyáltalán nem panaszkodhatik ilyenmü élvezetek hiánya miatt, mert az irodalom és művészet terén működő tagjai vagy egyes vállalkozók is — természetesen — úgy kiszolgálják e tekintetben, ahogy ez ritka magyar városban tapasztalható. A szombati est, melynek jövedelmét az estélyt rendező Pécsi Dalárda a veszprémi (miért nem a magyarországi?) tűzkárosultak javára szánta, quodlibetje volt a művészetnek, mindenből adott izelítőt, s a legkisebb falat is élvezetet tudott nyújtani. S az a díszes közönség is, mely a „Hattyu“ termét zsúfolásig megtöltötte, mikor eljött ez estélyre, érezte, hogy nem csupán jótékonyági cselekedetet visz véghez, amely mellett el kell fogadnia jónak mindent, amit elébe adnak; hanem hogy a közreműködők föl is jogosítják őt arra, hogy elhozza magával az élvező szem kritikus üvegét, melyel bírálgatnia szabad, a mi mellett aztán kétyszeresen nagyobb az élvezet, ha a hallottak és látottak kielégítik igényeit. A szombati estély, ha csak valaki nem cynikus ítélő, ki kellett, hogy elégítsen mindenkit. A katonazenekar, mely Riepl Gáspár karmester vezetése alatt Nicolaynak „A windsori vig nők“ cz. operájából adta elő a megnyitó zenét, oly precízül munkálkodott, mint ezt a most úgyszólván újra teremtett, csupa növendékekből álló zenekartól nem egyhamar hallottuk. Küry Klára, a népszínház e jókedvű divája mit tett a közönséggel, arról bajos volna beszámolni. Egyszerűen elbájolta. Annak mutatta be itt is magát, ami: a népszínházban, az operettek Küry Klárájának, aki ezzel az isteni adományával, ezzel a Madame Judic-kedélylyel, gráciával lett nagygyá. Nem csinált hozzá nem illő tudósan komoly képet, nem énekelt Schumann-Liedet, ami sehogy sem illett volna az ő csicsérgő ajkához, hanem elénekelt egy olasz keringőt, amiből már kikandikált a pajkosság, s amit két-három mind hamiskásabb chanson követett, előadva bájjal, sikkal, olvadó mosolylyal hangban, arcban, mozdulatokban. Az elragadtatás jele volt az a sokszor ismétlődő, elementáris erejű taps, mely a divát többszörösen a pódiumra követele. A Pécsi Dalárda ezuttal is úgy énekelt, mint mindig: egyöntetű készütséggel, tömör összhangzással, finom árnyalással, előadván zongora- és zenekarkisérettel a hangverseny kedvéért tovább itt időző Zichy Géza gróf Serenade-ját, melyet a szerző maga dirigált. A közönség megosztotta tapsait a daloskör és a szerző között, ki a fölújuló tapsokra újra kezébe vette a vezető pálcát s a magyar zamattal megirt szép zeneköltemény egy részét megismételtette az együttes karokkal. Ladányi Sárika k. a., aki Küry Klarával jött le Budapestről, szép készütségre valló technikával játszta Lisztnek „Szerelmi álm“ czimű zeneművét és Moszkovszkynak egy keringőjét. Kalmár Piroška, a pécsi színtársulat naivája egész színészi készütséggel, minden kedvességét öntötte abba a kis verses monologba, melyet Kéry Gyula hírlapíró irt, s helyenként jóízű mosolyra tudta deríteni a hallgatóságot, mely őt is bő tapsokkal jutalmazta. Hegedüs Hedvig és Margit kisasszonyok zongorán, Preuss Adolf pedig harmoniumon Bellini Alvajárójából adtak elő egy részletet, melylyel a laikus zenekedvelő közönséget tették maguk iránt hálásá, amért végre a publikum ezen része is kapott a fülének kellemes zongorajátékot. A tapsokra a két kisasszony megszerezte aztán a műsort még a Tannhäuser-ből vett „estecillag“ áriával, melyet a zongorán és harmoniumon adtak elő. Aztán újra Küry Klára lépett a pódiumra s néhány eredeti francia és magyarra fordított szövegű kuplét énekelt s adott elő ellenállhatatlan bájjal és jókedvvel. Különösen nagy hatást ért el a „Ne csiklandozzon“ chanssonal, melyben azt a

kótára irt és ennek daczára is teljes közvetlenséggel ható dallamos kaczagást nem egyhamar fogja elfelejteni a közönség. A Pécsi Dalárdának szintén jutott másodsor is szerep a műsoron, amikor is Huber Károly „Fohász“-át adta elő zongora-kísérettel. Végsőnek maradt a katonazenekar által kísért hegedűhangverseny, melyben ifju Riepl, a katonazenekar tagja mutatta be a pécsiek által már több ízben elismert technikáját — megérdemelt jutalmát nyervén abban a kitüntető tapsban, melyben az idő előrehaladottsága daczára is figyelemmel hallgató közönség részesítette a fiatal zenészt. A hangverseny — mint értesülünk — körülbelül 620 frtot jövedelmezett a tűzkárosultaknak.

— **(Próba-éneklés.)** Zichy Géza gr., a m. kir. opera intendánsa nagyobb reményekkel jött Pécsre, mint amilyen tapasztalattal távozott innen, ahol — mint más városokban is — hangokat keresett az opera számára. Talált is jó hangokat, szépen csengő, fejlesztésre méltó szopránokat, tenorokat és basszusokat, azonban — nem az opera számára. A huszonhat jelentkező közül mindössze tán az üdén csengő, erőteljes magas szoprán hangú kis Bacsk Irén, a kellemes timberű baritonnal rendelkező Girardi Rezső, a hatalmas basszusával imponáló Szkladányi József kaposvári énektanár és az ennél szerényebb erejű, de szintén tetszetős bassussal énekelő Kozáry Ede kapnak meghívást az operaházi ösztöndíjas állásokra. A többi hangok tulajdonosai sem kicsinylendő kincset viselnek a torkukban s egyik-másik, ha kellő iskoláztatást nyer, élvezetet tudna szerezni énekével, de az opera nagy méretű üregét betölteni nem lenne képes. Az intendáns a próbát éneklők közül többet újból próba alá vet majd magán az opera színpadán.

— **(Angyal Zsófi meghalt.)** Szombaton értesítették a pécsi kir. ügyészséget, hogy Angyal Zsófi, a helesfai híres „szép asszony“, aki a férjét a szolgálgegyen segítségével megfojtotta, a Mária-nostrai fegyházban e hó 8-adján meghalt. Angyal Zsófi már itt a fogházban betegeskedett, egyre fogyott, elvesztette hirhedt szépségét, vonásai megnyúltak, elpetyhüdtek, hajdan piros arcza zöldes színt váltott, élveteg ajkai szintelenekké fakultak. Egy éve, hogy helyet szorítottak neki a Mária-nostrai fegyházban, ott aztán lassu elfogyása rohamosabbá lett, míg végre őt is megmentette a hosszú fegyházra ítélték segítő szelleme — a halál. Zsolnay György kir. főügyész helyettes 25 éves ügyési praxisa alatt — mint mondja — azt tapasztalta, hogy a súlyos börtönre és tartós fogházra ítélték, kiket t. i. innét szállítottak fegyházba és börtönbe, rendszerint 5—6 év letolyása alatt elhaltak a fogházban. Angyal Zsófit hamar érte utól szomorú végzete.

— **(Hymen.)** Stenge Ferencz vármegyei másodaljegyző e hó 6-án vezette oltárhoz Nagy Flórárt, Nagy Jenő vármegyei tisztifőügyész leányát. — Laubhaimer Róbert baranyavármegyei segédtanfőügyelő szintén e hó 6-án esküdtött örök hűséget Suha Fridának, Suha Rezső pécsvárosi erdőmester leányának.

— **(Zenés-mise az égettek javára.)** A Lyceum-templomban vasárnap egy órával dél előtt óriás válogatott közönség hallgatta a misét, melyen Bors Emil dr. vezetése alatt többnyire műkedvelőkből s ezeket kiegészítő néhány hivatásos énekesből és zenészből álló kar Hölzl Ferencz néhai pécsi székesegyházi karnagynak Es dur miséjét adta elő. Ez a zenét kedvelő lelkes társaság igen rövid idő alatt bámulatos munkát végzett, mikor ezt a szépségekben gazdag, de éppannyi nehézséggel is teli egyházi zeneművet annyi precizitással adta elő, hogy azzal a legkompetensebb műbírálokat is meglepte, akiktől az előadók az elismerés leg-hizelgőbb kifejezéseit nyerték fáradságuk jutalmául. A karban résztvettek: Baudisz Helén, Denkné Vizkelety Fenna, Egry Béláné, Girardi Józsefné, özv. Kaltneckerné, Kocsis Etel, Schneider Istvánné, özv. Thaler Gusztávné mint énekesnők, Borsy György, Eufriad Ernő, Girardi Rudolf, Haksch Lajos, Hillebrandt Ferencz, Hoffer Károly, Jilly Alajos, Schaurek Bódog dr., Reberics Imre és ifju Reberics Imre mint énekesek; Eckhardt Antal, Ehr Ferencz, Girardi József, Kossa Elemér, Kossutány Ignác dr., Kreincz József, Krudi István, Löhr Vilmos, Maletter László, Mihailovics László, Mihailovics Emil, Némethy József, Petz Antal, Szeszka Venczel, Schmidt Adolf, Tichi Lajos, Waller

stein Bódog dr., és Zoller Nándor mint zenészek, ezeken kívül közreműködött még 12 katonazenész. Mise közben Girardi Rudolf Gradualét énekelte Schnabeltől zenekarkiséréttel, az énekkarból pedig egy solo-kvartet Rotter Salve regináját adta elő offertoriumra. Az istentisztelet jótékony adakozással is volt összekötve, s a templom ajtó előtt ülő hölgyek 145 forintot gyűjtöttek a magyarországi tűzkárosultak javára. Végül megemlítjük, hogy az istentisztelet tartását Dobszay István kanonok készséggel vállalta el s a misét fényes segédlettel mondta.

— **(A pünkösdi vásár,)** mely a szigeti külvárosi vásártéren folyt le hétfőn és kedden, nem jól ütött be. Sok volt a fölthajtott állat, de a biztos vevőket más vásárok kötötték le s így a pécsi vásáron nyomorultult leszorult az ára a jószágoknak, melyen két kézzel igyekezett túladni a gazda, mert takarmány sincs, amivel a szegény párát eltartsa.

— **(Arany János szobra)** leleplezve áll a fővárosban az országos muzeum oszlopcsarnokos főhomlokzata előtt. Vasárnap hullt le a lepel a legmagyarabb költő bonz-szobráról, melyben Strobl szobrász az öreget ülő alakban, a talapatnál jobb- és baloldalt Toldi Miklós és Rozgonyi Piroska bronz-alakjával, örökíti meg. Nagy ünnepélyesség volt ez a leleplezés, melyen a törvényhozó testületen kívül az ország és a főváros összes kitünőségei voltak jelen. S lélekben ott volt az egész ország ünnepelni a szerénységet s mégis nagyot, az egyszerűt s mégis fényeset, a csendeset s mégis Kárpátoktól Adriáig szólót, a szegényt és mégis királyt. Ércszobra áll; de ércnél erősebben, tartósabban marad fenn Arany az ő műveiben.

— **(Színházi műsor.)** Ma szerdán: „Rip-rip“ regényes operett 3 fől. Csütörtökön: „Könyves Kálmán“ történelmi dráma 5 fől. Jókai Mórtól; a főszerepeket Pethes, Szendrői Ella, Tóth Antal, Sárdi stb. játsszák. Pénteken: „Dolovai nábob leánya“ új színmű 5 fől. Herczeg Ferencztől, harmadszor. Szombaton: „Bőregér“ víg operett 3 fől. Strausstól. E darabban közreműködnek: Polgár, Kocsis Etel, Kállai Lujza, Follinus. Lévai Sárrika, Perényi, Dezséri, Sz. Nagy Imre, Dálnoki. A legközelebbi újdonság: „Szép Darinka“ eredeti népszínmű új dalokkal, Klárnétól, mely vasárnap kerül először színre. Játsszanak benne: Perényi, Szendrői Ella, Lévai Sárrika, Dezséri, Sárdi, Földvári, Kőmivesné, Polgár stb. Előkészületen a következő darabok vannak: „Magduska öröksége“ Abonyi Lajos népszínműve; „Musotte“ új színmű Guy de Maupassantól. „Medea“ tragédia Grillparzertől; „Elektra“ tragédia Sophokleستől; „Stuart Mária“ tragédia Schillertől; „Antonius és Cleopatra“ tragédia Shakespearetől. Barcsatelepen pünkösdi hétfőjén tartja színtársulatunk a megnyitó előadást, mely alkalommal a „Próba házaság“ ot, Gerő Károly fővárosi életképét adják ott először; másnap a „Madarász“ operett kerül ott színre.

— **(Hölzl rekviem.)** Az a zenekedvelő társaság, mely vasárnap Hölzl zenés miséjét adta elő, elhatározta, hogy az elhunyt jeles zenész siremlékét megkoszorúzza s ezzel kapcsolatosan gyászistentiszteletet szentel Hölzl emlékének, előadván a megboldogult zeneköltő rekviemjét, mely szintén kiváló alkotás.

— **(Agyonütötte a kőkereszt.)** Pénteken délután borzalmas eset történt a budai külvárosi temetőben. Sárközi Róza, egy öt éves leányka, fölkapaszkodott az egyik sírkőre, amely úgy látszik nem állt valami szilárdan a földben, mert eldőlt és ráborulva a kis leányra, azt agyonütötte.

— **(Akasztás Eszéken.)** Tegnap reggel akasztás volt Eszéken, ahol a 24 éves Jellasics Mátyás vinczellért ítélték halálra orgyilkosság miatt. Jellasics a 19 éves Jong Ditru nevű társával orozva megölte Vuicsics István és Kretonics Pál földbirtosokat. Jellasics halálbüntetést kapott, amit a legfelsőbb bíróság is helyben hagyott, Jong Ditrut tíz évi börtönre ítélték.

— **(Pécsi kerékpáros a fővárosi bicikli-versenyen.)** Vasárnap a „Hunnia“ magyar bicikli-klub a tűzkárosultak javára ver-

senyeket rendezett. Ezek közül a 7-edikben, a nemzetközi kerékpárversenyben, részt vett Bolgár Tivadar, a pécsi kerékpárosok küldötte is, aki nyolcz nevező közül ötödiknek érkezett be.

— **(Jászai Mari Pécssett.)** A kitünő tragika, ki még sohasem volt Pécssett, e hó 24-ikén kezdi meg négy estére terjedő vendégszereplését szinkörünkben. Somogyi Károly színgazgató az erre vonatkozó tárgyalásokat a művésznővel már befejezte. A művésznő első föllépte „Medea“ lesz, többi föllépteire „Elektra“, „Stuart Mária“ és „Antonius és Cleopatra“ vannak kitűzve.

— **(Halálozás.)** Harant Szilárd pécsi adóhivatalnok 2 éves Ilonka leánya; Herdlein Lajos Jenő, (9 éves) és Herdlein Viktor (6 éves), Herdlein Lajos pécsi kereskedő fiai a difteritisz áldozatai lettek. — Molnár Lajosné született Kelemffy Irma, Kelemffy Károly m. a. v. főfőügyelő-igazgató helyettes leánya e hó 12-én 26 éves korában elhunyt Budapesten. — Szedlák Antalné szül. Járányi Mari e hó 15-én 41 éves korában meghalt Pécssett.

— **(Kormánysegély.)** Pécs város iparos-tanonc iskolája az 1892/93. évi tanévre 600 frt államsegélyben részesült. Ez az egyedi államsegély, melyben Pécs városa iskolái részesülnek.

— **(Holnap tilos az erdő.)** A rendőrfőkapitány tudomásra hozza a közönségnek, hogy holnap, május 18-adján, a katonaság a mecseki lövőtérren éles töltéssel fog lövöldözni, ennél fogva figyelmeztet mindenkit, hogy ezen a napon ne ránduljon ki a hegyek közé.

— **(Vasut a bányatelepről a vasgyármezőig.)** A dunai gőzhajós társaság engedélyt kapott arra, hogy a régi vasgyármezőt a bányatelepi vasuti pályaházzal összekötő iparvágányt kiépíthesse. A rendőrfőkapitány ennél fogva elrendelte, hogy a bányatelepi utat keresztül szelő vasut keresztező pontjánál, miután ott őrház nincsen, a közönség a harang-jelzésre megállani köteles.

— **(A pécsi polgári daloskör),** mely hajdan „Dalkoszu“ nevet viselt, vasárnap délután jól sikerült majális rendezett a Somogy melletti erdőben. A környékről, de leginkább Pécsről mentek ki sokan a polgári daloskör mulatságára, mely dal és táncz között sötét éjfélig tartott.

— **(Jubiláló olvasó- és daloskör a vidéken.)** Pécs vidékén vajmi ifjukorbeliek az egyesületek, melyeknek nagy része alig pár éve keletkezett; a régiek legtöbbszörre kivesztek, utólrta őket a kártyavármódra épülő egyletek közös sorsa, a fölöslás. Annál büszkébb lehet fönnállására az olyan egyesület, mely a mindent fölkapó, de aztán mindent el is ejtő vidéken negyedszázadot tudott megélni. A siklósi polgári olvasó- és daloskör érte meg ezt a jubilaris időt, melyet a múlt héten meg is ünnepelt disz-gyűléssel és lakomával.

— **(Propeller a mohácsi Dunán.)** A kereskedelmi miniszter engedélyt adott Mohács nagyközségnek arra, hogy a város és a mohácsi sziget között propeller segélyvel az átkelést közvetíthesse s ezért vámot szedhessen, mely jogot a miniszter 10 év tartamára adta meg Mohácsnak.

— **(Angol tolmács a pécsi törvényszéknél.)** Kengyel Mór pécsi ügyvéd s a pécsi kir. törvényszék német tolmácsa hétfőn a budapesti kir. törvényszék, mint az igazságügyminisztérium által delegált bíróság előtt az angol tolmácsi vizsgálatot a legjobb sikerrel tette le.

— **(A betegsegélyző pénztárak ügye.)** Az ipari és gyári alkalmazottak betegség esetén való segélyezéséről szóló törvény alapján szervezett kerületi betegsegélyző pénztárak székhelye sokszor távol esik a pénztárhoz tartozó területen levő egyes községektől. Szükségessé vált tehát, hogy a pénztár székhelyétől távol lakó tagok a járulékokat az igazgatóság által kijelölendő otllakó bizalmi férfiaknál fizethessék be, kikis a nála begyűlt összegeket a pénztárba szolgáltatják be, s esetleg a megbetegedett tagoknak járó táppénz kifizetését is végzik. A kereskedelemügyi miniszter elhatározta, hogy e bizalmi tisztséget a közoktatásügyi miniszterrel egyetértőleg a községi tanítókra bizza, kik e munkáért mérsékelt

dijazásban részesülnek, s kötelesek e tekintetben a felekezeti iskoláknál a felekezeti hatóság, az állami és községi iskoláknál pedig a tanfelügyelő engedélyét megszerezni. No lám, hát ez is némi kis mellékjövedelem a miniszterileg koldusokká kinevezett tanítók számára, akárcsak a lepkevadászok.

— **(Iparos ifjak a tűzkárosultaknak.)** A pécsi kath. iparos ifjak május hó 28-án az üszöghi erdőben a veszprémi tűzkárosultak javára tánczezelés és énekkel egybekötött majális rendeznek. Kezdeté délután fél 4 órakor. Belépti díj tagoknak 30 kr., nemtagoknak 40 kr. Jegyek előre válthatók az egyleti helyiségben (Megye-utca 20—22. szám). Este az erdőt fényesen kivilágítják. Rossz idő esetén a majális június 1-én vagy 4-én tartatik meg. Félülfizetéseket köszönettel fogad és hírlapilag nyugtázza a rendezőség.

— **(Schaumburg Lippe herceg)** a dárdai urodalom ura, német uralkodó herceg, 76 éves korában elhunyt. Ez alkalomból hétfőn Beremenden és M.-Bólyon gyászistentiszteleteket rendeztek az urodalom tisztjei, Beremenden katolikus, M.-Bólyon református rítus szerint. A mindkét helyen fölállított impozáns ravatalokat s egyéb díszítéseket a Wranitsch-féle pécsi temetkezési intézet szolgáltatta.

— **(Tavaszi ünnepély a Tettyén.)** A pécsi nőegylet a Mecsek-egyesülettel karöltve június havában nagy szabású tavaszi ünnepély rendezését tervezi. Erre vonatkozólag most folynak a megbeszélések a két egyesület kebelében. A tavaszi ünnepély, mely táján június 11-edikén lesz megtartható, az eddigiektől elütöt, valami újat fog produkálni s ezért a legszelebb körre terjeszti ki figyelmét a rendezőség, hogy az ünnepély keretébe minden lehető belevonjon, ami a közönségnek élvezetet ígérhet és adhat. A Kardos Kálmán főispán protektorátusa alatt készülő ünnepély egyes részletei ma még csak tervek; tegnap volt ez ügyben értekezlet a nőegylet helyiségében, ahol nagyjában már jelezték azt a kört, melyben az ünnepély mozogni fog. A virágáruháson, ételek és italok kiszolgáltatásán kívül lesz az ünnepélyen czéllövés, virágkorzó díszített fogatokon való fölvonulással és virág-szórással, kivilágítás és tűzijáték, külön helyiségben táncz. A két meglévő vendéglőn kívül megfelelő számú pavillonokat állítanak föl, s ezek között egyike lesz a legérdekesebbeknek a romok között fölállítandó tejesarnok, ahol svájci népviselethez hasonló jelmezbe öltözött hölgyek szolgálják föl a tejet, vaját, kávé, turót stbit; míg más pavillonokban szintén különféle megfelelő jelmezeket viselő hölgyek szolgálják ki a közönséget — ezuttal nem készpénz — fizetés, hanem előre váltandó bécák ellen-szolgáltatása mellett. Az ünnepély rendezésének mikéntjét most a Mecsek-egyesületben is megbeszéljük, s aztán együttesen állapítják meg a programot.

— **(Betiltott munkásgyűlés.)** Néhány itteni gyár munkásai gyűlést akartak tartani vasárnap a Scholcz-vendéglőben. Be is jelentették ezt a rendőrségnél olyan megjegyzéssel, hogy munkásgyűlést akarnak szervezni. A rendőrség azonban, mivel az alakítandó egylet czélját nem vele tudatták, a gyűlést inkább izgatásra szolgáló alkalomnak tekintette, s annak megtartását megtiltotta. Az úgynevezett „30-as bizottság“ elment a főispánhoz, de ott se kaptak engedélyt. Ennek daczára is meg akarták tartani a gyűlést, hanem a rendőrség kivonulása után a munkások szétszórtak. A rendőrkapitányság most a „30-as bizottság“-ot keresi, de senki se akarja a munkások közül magára vállalni a bizottsághoz való tartozóságát.

— **A pécsi sertéshizlalda heti jelentése** 1893. május hó 10-ik napján. Sertés állomány 4778 darab sertés. Ólésre alkalmas 439 darab sertés. Árak: öreg kővér — — — fillér, fiatal nehéz első minőségű 92—96 fillér,

szedett 86—90 fillér kilogrammonként. Páronkinti 45 kg. élet leszámítással. Süldők ára 64—76 fillér kilogrammonként élősúlyban. Az üzlet irányzata élénkebb. Takarmány árak: kukorica 10 korona — fillér m.-m., árpa 11 korona — fillér m.-m., kukorica-dara 11 korona 30 fillér, árpa dara 12 korona 30 fillér. Darálás-díj 1 korona 20 fillér m.-m.

— **Hátralékos előfizetőinket tisztelettel kérjük, miszerint tartozásaikat minél előbb küldjék be, nehogy kénytelenek legyünk a lap további küldését beszüntetni.**

Művészet, irodalom.

A szinkörből. Pénteken „A vad orzók“ vígjáték került színre. Az előadás érdekességét növelte, hogy ezuttal lépett föl először a saisonban Somogyi Károly színigazgató, kinek Jorau legjobb szerepei közé tartozik. Az előadás nem állt azon a nívón, melyet mi már megszoktunk e darab korábbi előadásain; csupán Somogyi jelenetei Kalmár Piroskával és Dessérivel magasítottak ki. Ezek aztán kárpotoltak a többi szereplő lanyhaságáért. Mellettük még említésre méltó Pethes, ki élénken játszott, és Sárdi.

Rip-Rip, Planquette elpusztíthatatlan népszerűségű operettje szombaton a Pécsi Dárdá hangversenye miatt kis számú közönség, de nem üres ház előtt került előadásra. Földvári (Rip) messze túl maradt azok mögött, kik e szerepet nálunk játszották; Kállai Lujza (Lisbet), csinosan énekelt. Kocsis Etel (Alice) a 3. fölvonásbeli levéláráival nagy hatást keltett. Mindazonáltal mi nem fogadhatjuk el azt, hogy e szerepet a Lisbetétől különválasszák. Ez logikai képtelenség és semmibe vevése a szerző intenciójának. Alice-nak egész külső megjelenésével azt a hatást kell gyakorolnia Ripre, mintha Lisbet, a Rip felesége volna, ezt a hatást kell a közönség szeme előtt érvényre emelni; e nélkül az egész harmadik fölvonás érthetetlen, akárcsak „Lili“, ha a nagymamát meg az unokát két külön személy játszaná.

A dolovai nábob leánya, Herceg Ferencz drámája hétfőn, a premier előadáson akkora közönséget vonzott a szinkörbe, hogy az összes eladott helyek mellett s a kiszorított zenekar helyére külön székeket kellett állítani. A darab zajos külső sikerében nagy része volt annak a baráti reklámnak, mely ezt a katonai életképet odafönt a jó fővárosban, a kollegiális tűzhely mellett drámává avatta; de nem kevés része van a sikerben annak a négy huszáruniformisnak is, mely a darabban egészen dienstreglement-szerűleg mozog. Ha Tarján főhadnagy a tisztii atilláját akarja elküldeni maga helyett Vilmának, hogy esküdjék meg vele, hát a közönség is úgy van a Herceg darabjával: a tisztii atillát tapsolja meg benne s azt a sok léhaságot, amit ezeknek az atilláknak a tulajdonosai véghez visznek öt fölvonáson keresztül a dráma czégre alatt. Nem akarunk azonban perbe szállni az emberek izlésével s készséggel konstataljuk, hogy a darab tetszett, s megjósolhatjuk azt is, hogy tetszeni is fog. Herceg, a kitűnő novella-író, érti a módját, hogy érdekeset adjon, és az ő első szindarabja — minden hibája mellett is — kötve tartja az érdeklődést; teszi ezt a részletekkel, melyek hol mulattatók, hol karakterizálóak. Az előadással meg lehetünk elégedve, csupán egynémely külsőségek, melyek pedig ebben a darabban nagy szerepet játszanak, nem elégitettek ki. Mindenek előtt a darab főszlopa: az egyenruha szenvedett nagy reglement elleni sértéseket. Valóságos bábeli egyenruha-zavar uralkodott a szinpadon, ahol pedig egyazon ezredhez, sőt századhoz tartozó tiszték és legények mozognak előttünk. Aztán Follinus maszkjával nem tudunk rokonszenvezni ebben a szerepben, holott ennek a zindelybárónak alapjában jó lelke rokonszenvre számít, s ezt nem nyerheti el Follinus hétfői maszkja alatt, habár előadásával igyekszik is szeretetre méltó lenni. S hogy még egy külsőségre hívjuk föl a rendező figyelmét, rámutatunk a Jób háziorsára, kit Körmendi személyesített, s meginterpelláljuk a rendezőt, vajjon az instrukcióban

ez az orvos mint katona-orvos szerepel-e, vagy — mint a színlap is írja — egyszerűen civil házi-orvos? Ha katonasághoz tartozik: miért írják a színlapon Jób házi-orvosának s miért nem — a viselt gunyája szerint — ezred-orvosnak? Ha pedig civil házi-orvos: miért visel ezredorvosi uniformist? Hát már ennyire kiütött az uniformis-láz? Ami az egyes szereplőket illeti, föl kell jegyeznünk, hogy Pethes, Kalmár Piroška, Balla, Peterdi és László jó szerepekhez jutottak s ezeket kedvvel is játszták meg. Különösen sok tapsot kapott Kalmár Piroška, ki egy mulatságos kis kapitányt ábrázolt sok elevenséggel és megkapó közvetlenséggel. Rónainé Balog Etel játékból ezuttal hiányzott a megszokott természetesség, mely egyébként magában a szerepben sincs meg. E több helyen képtelenséggé váló szerepet szokatlan színészi pozírozással játszta, konvencionális mozdulatokkal, amikhez ő ugyancsak nem szoktatott bennünket. Ez azonban a szerepet jellemzi, melyből még R. Balog Etel se tudott kifogástalan alakot formálni. Taps volt bőven az egész estén át, s kijutott abból mind-egyik szereplőnek fölvonások után úgy, mint nyílt színen is.

* **Pályázatok zeneművekre.** A „Pesti könyvnyomda-részvénytársaság“ a közeledő milleniumon rendezendő kiállítás alkalmára pályázatot hirdet három oly zene-műre, melyek kiváló belbecsük által alkalmasak legyenek emelni az 1896 ki milleniumi kiállítás díszes ünnepét.

1. **Kiállítási ünnepi nyitány.** Készítendő egy magyar stylusban írt nyitány zongorára, két kézre vagy négy kézre és teljes zenekarra. Jutalom 200 aranykorona. Benyújtási határidő 1894. október 1-je. A pályázat eredménye 1895. január 1-én lesz kihirdetve. A nyitány és annak összes, bármely hangszerre, vagy bármely alakban eszközölhető átíratái a társaság tulajdonába mennek át és az kötelezi magát legkésőbb 1895. október 1-ig a nyitányt kinyomtatni.

2. **Millenniumi szonáta.** Készítendő egy legalább három tételből álló sonáta zongorára, két kézre; előnyben részesül eredeti magyar stylusban írt és legalább három tételből álló eredeti magyar sonáta zongorára, két kézre, mely lehetőleg visszatükrözi a magyar zene fejlődését a legrégebb időktől egészen a legújabb korig. Pályadíj 600 aranykorona. Benyújtási határidő 1895. január 1-je. A bírálat eredménye 1895. május 1-én lesz közzétéve. A sonáta feltétlenül a társaság tulajdonába megy át és az kötelezi magát a sonátát a pályázat eredményének kihirdetésétől számítva egy év alatt kinyomtatni.

3. **Kiállítási dal.** Kivántatik egy eredeti magyar szöveggel bíró magyar mű-dal énekehangra, tetszés szerinti alakban, zongorakísérettel, mely dicsőíti az 1896-iki kiállítást, mint egy ezredéven át folytatott fáradságos küzdelem méltó befejezését és mint a jövőbe vetett remény első szilárd alapkövét. Pályadíj 300 aranykorona. Benyújtási határidő 1894. október 1-je. A pályázat eredménye 1895. január 1-én lesz kihirdetve. A pályadíjjal kitüntetett dal és annak összes átíratái a társaság tulajdonát fogják képezni, a mely kötelezi magát azt legkésőbb 1896. január 1-ig kinyomtatni.

A pályaművek sorsa felett egy kiváló zeneszeinkből álló bizottság fog dönteni; a pályadíjak a viszonylag legjobb műveknek is feltétlenül kiadatnak. A pályamunkák a név megnevezése nélkül jelíges levéllel és idegen kézírással küldendők be. Az oly munkák, a melyek a kitűzött határidőn túl, avagy saját név alatt küldetnek be, tekintetbe nem vétetnek. A pályázatban kizárólag magyar honpolgárok vehetnek részt. A három pályázati munka közül bármelyikre külön-külön is pályázhatni és a pályaművek aiólirott társaság irodájához küldendők be. A megjutalmazott munkán kívül a dicséretben részesült művek, szerzőik kívánságára, a társaság költségén szintén kinyomtatnak.

TANÜGY.

Helyettesített tanító. Az iparosanonciskolában cihalt Klesch János tanító helyére a még hátralevő iskolai időre Reberits Imre polgári leányiskolai igazgató helyettesített, ki ezt a család javára díjmentesen teljesíti. — A végzett tett önmagát dicséri.

Törvénykezés.

Egy lövöldöző „pénztárnok.” A múlt év karácsony táján Zarka Ignác hg-szölősi községi pénztáros ifj. Varga János és Babics Mihály gazdákkal elment a nagykorosmába, hol borozgatás közben éktelen kedvre kerekedtek s miután már nem tudtak jó kedvüknek más kifejezést adni, rövid szóváltás után összekaptak, mely alkalommal ifj. Varga János úgy találta Zarkát arczul vágni, hogy annak eleredt az orra vére. Zarka kiment az udvarra, hol az orrát friss vízzel megvértelenítette, de ehelyett a feje lett tele véres gondolatokkal, mert berohant az ivóba s ott e szavakkal: „No, most csoda lesz!” — kirántotta zsebéből a revolverét s Vargára lőtt. A golyó Varga mellett furódott a falba, mire Zarka még kétszer sütötte el revolverét, de az — csütörtök lévén — nem tagadta meg a napot. Erre Zarka a térdén akarta a revolvért fölhúzni, (mely régi szerkezetű szerzőszám), de abban Babics Mihály meg akarta akadályozni oly formán, hogy hátulról átkapta Zarkát. Most ez a kettő elkezdett birkózni, míg utóbb is mindkettő a földre esett. Esés közben a revolver elsült, a golyó Babics hasába furódott, ki rövid kilódás után meghalt. Zarkát elfogták s hétfőn volt ügyében a végtárgyalás, melyen az ügyész Zarkát szándékos emberölés miatt kérte elítélni. A törvényszék Bolgár Kálmán remek védő-beszéde után, Zarkát gondatlanságból eredő emberölés büntette miatt ítélte bűnösnek s 1 és fél évi börtönnel sújtotta. Az ügyész főlegbezzett.

VEGYESEK.

Valódi ezüst ékszerek állványok czukordobozok, valamint francia angol és berndorf alpacza (china ezüst) áruk eredeti gyári áron kaphatók **Schönwald Imre** ékszerésznél Király-u. Hattyu épület.

Közgazdaság.

A selyemipar Baranyavármegyében.

— Bezerédj Pál orsz. főügyelő jelentése. —

(Folytatás.)

Kétszeresen szükséges ezen mivelet nálunk, hol a selyemtermelés növekedésével a szederfa-tenyésztés emelése lépést nem tarthat.

Nem szabad azonban figyelmen kívül hagynunk, hogy csonkítás, és csonkítás közt nagy különbség van, a mennyiben, ha a világ első szakemberei által felállított és a gyakorlat által helyesnek bizonyult szabályoktól eltérőleg csonkítunk, akkor a helyes csonkítástól várható üdvös eredmény helyett csak kárt fogunk a fákban okozni.

A szederfa helyes csonkítása érdekében az országos selyemtenyésztési felügyelőség nem csekély anyagi áldozattal ma már az egész országban több mint 2200 községbe küldi ki szakközegeit.

Ennek daczára, még mindig találkoznak községek, melyek előljáróságai a szederfalevél szaporítására irányult eme legjobb törekvést meghiusítják azon meg nem bocsájtható közönyük és gondatlanságuk által, hogy az orsz. selyemt. felügyelőség által nyomásban adott és rajzokkal felvilágosított, valamint szakközegei által gyakorlatilag is adott utasítások ellenére, a szederfákat különféle önértékből, például több faanyag nyérése céljából rosszul csonkítani engedik.

Azonban, mint számos egyéb dolgokban úgy a selyemtenyésztés ügyében is, legyen bár a hatóságok beavatkozása még oly szükséges és üdvös: legtöbbit az ügy javára mégis csak maguk a közvetlenül érdekelt tenyésztők fognak tehetni az által, hogy az orsz. selyemt. felügyelőség utasításait mindenekben lelkiismeretesen követni igyekeznek.

Ez esetben bizonyára elfogják érni azt, hogy a jelen nehéz viszonyok között is, a kevés levéllel több selyemgubót termelnek.

Nem eléggé figyelmeztetjük tehát a tenyésztőket e helyen is; bánjanak a lehető takarékossgal a szederfalevéllel és gondoskodjanak arról, hogy a selyemhernyóknak különösen akkor, midőn a bekötéshez már közel vannak, elegendő táplálékot adhassanak; mert a levél elégtelensége nemcsak a gubó mennyiségére, de annak minőségére és kivált súlyára is káros

befolyással van, a mennyiben igen természetes, hogy a különösen utolsó életkorában rosszul táplált selyemhernyó nem fonhat oly nehéz gubót, mint a jól táplált és ezen könnyebb gubónak selyme nem eléggé ruganyos és erős, hanem csak silány lesz! mi által természetesen a tenyésztő is károsodik, miután a rosszul táplált gubóból majd egyharmaddal több megy egy kilóra, mint a jól tápláltból.

Ezt igazolja azon tény, hogy a múlt évben az újvidéki és pancsovai selyemfonóinkban előállított selyem ép azon oknál fogva, mert a hernyók elegendő táplálékot nem kaptak, nem bizonyult oly jó minőségűnek, mint az, az előző években volt.

A vármegye területén 1892-ben föllálitva volt selyemgubó beváltó állomásokról teljes fölvilágosítást ad, — a szintén ezen füzethez csatolt kimutatás.

A selyemgubók beváltási árára vonatkozólag utalnom kell a múlt évi jelentésemben részletesen ismertetett azon pangásra, mely a selyemiparban világszerte beállott és melynek következtében nemcsak az ügy, de a selyemtenyésztők érdekében is ideiglenesen, míg ismét kedvezőké alakulnak az üzleti viszonyok, a selyemgubó beváltási árát, habár mérsékelt arányban, de leszállítani kellett.

Azonban az 1892. évi idény alatt, midőn a gubóbeváltás már megkezdődött, a kedvezőtlen viszonyok egész váratlanul javultak, amennyiben Olaszországban a kedvezőtlen időjárás a selyemhernyók bekötését hátrányosan befolyásolva, a gubóárak emelkedtek.

Tudva azt, hogy ha a külföldön a gubó és selyem ára javul, akkor mi is magasabb ár mellett válthatjuk be a mi tenyésztőinktől a gubókat; továbbá: soha nem tévesztvén szem elől azt, hogy az orsz. selyemt. felügyelőség nem üzleti vállalat s így nyereszkesedésre nem törekedhetik, hanem az üzletet csakis annyiból folytatja, amennyiben ez önfentartására szükséges: az orsz. selyemt. felügyelőség egy perczet sem késelt módját találni annak, hogy ama kilónkénti 10 krajczárokat, melyeket az előbbi súlyos viszonyoknál fogva a tenyésztőktől levonni kellett, miként pótolhatná most, midőn kedvezőbb viszonyok váratlanul beállottak?!

A beváltás folyama alatt megváltoztatni a beváltási árakat nem lehet, különben alig kiegyenlíthető zavarokat fognánk előidézni; mit bár ki is be fog látni, ha meggondolja, hogy mintegy két hét leforgása alatt 80 beváltó állomáson majd 80 ezer egyénnek közel egy millió forint fizetett ki.

Az egyedüli gyakorlati mód tehát arra nézve, hogy a beváltás folyama alatt előre nem láthatólag beállott kedvezőbb viszonyok arányában a tenyésztők keresetét javítsuk az volt, hogy tenyésztőinktől az alig értékesíthető rossz gubók is, melyek beváltási ára csak azért, hogy érték valamit mégis kapjanak, 10 krban volt megállapítva: 1892-ben kivételesen kilónként 90 krjával váltattak be.

A folyó 1893. évben azonban a selyemgubók ismét a régebbi áron váltattak be, vagyis a teljesen jó, ugymint a puha és dupla gubók egyaránt kilónként egy forintjával, — és csakis a teljesen hasznavehetetlen nedves és piszkos gubók lesznek kilónként 10 krjával beváltva.

Ezek után évi jelentésem végéhez jutván, a minő hazafiúi örömmel jeleztem az előző években tenyésztésünk haladását és azon kiszámíthatatlan előnyöket, melyeket az hazánknak nyujt, ép oly komoly hazafiúi agodalommal zárom idei jelentésem sorait, amennyiben nem eléggé köthetem szívére ezen ügy minden lelkes barátjának, hogy selyemiparunkat fenyegető veszély elhárítása céljából a szederfaállomány növelése és a már létező szederfák megóvása érdekében akár hivatalos, akár társadalmi állásában minden lehetőt elkövetni, hazafiúi kötelességének ismerje.

Kelt Szegzárdon, 1893. évi márczius havában.

Hazafiúi üdvözléssel

Bezerédj Pál.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. F. B a á n. Hozzánk olynemű cikkely nem érkezett; de megnyugtatóra kijelenthetjük azt is, hogy olyas fölszólásoknak, melyeknek magán-torzalkodás a jellege, soha sem adunk helyet.

Bene. A múltkori „dytiramb“ bizony szépen beválhatott volna, s még be is válhatik; hanem a kakas csipjen meg minden szerkesztőt, aki egyik számról a másikra halogatja a poemákat, míg valahol egy sarokban helyet tud azoknak szorítani. Hány mindenféle csipősséget tettünk magunk is földre a magunkéból, pedig hát azokkal is vesztett ám a világ. Ama bizonyos májusból aligha június nem lesz. Nehéz innét a kimozdulás.

Gimnazista. Ne higye, hogy „Vivat sequentes“ jól van mondva, ha mindjárt egy szerkesztő írta is azt; mert úgy van az jól, ahogy ön tanulta és ahogy az a szerkesztő bácsi nem tanulta, hogy: vivat sequentes, vagy vivat sequens. Valamint ségesen az sincsen jól: pro ecclesia und pontifice ad notam: Mandelbaum et Kükürüczbrozer.

Cs. Gy. Alkalom adtán kikerestetjük a kívánt számokat, de nehogy gyors kiszolgálást várjon tőlünk; mert a tutaj — tetszik tudni — nem repül úgy, mint egy gőzhajó.

Gabona-árjegyzék

Pécs szab. kir. városában 1893 évi május hó 13-án tartott hetiárjegyzék.

Az arak métermázsanként számíttatnak.

	őszi	—	—	—	—
sz. tavaszi					
uj		7	90	7	70
átzari	ó				
uj		6	80	6	60
sz. o					
uj		6	60	6	50
sz. o					
uj		5	30	5	20
Zab	őszi				
	tavaszi	5	60	5	50
	uj				
Repeze					
Bükköny	szena				
Cukoricsa	ó				
	uj	5	40	5	30
Bzénus	ó	2	20	2	—
	uj				
Szalma		1	20		—

Kínálat: gyenge (mintegy 120 gabonakösi volt a piacon).

Leptulsi díjazás: **NAGY FERENCZ.** Felelős szerkesztő: **HAKSCH LAJOS.**

Hirdetések:

1893 iki friss töltés.

A temesvári 1891-iki kiállításon ezüst éremmel kintüntetett

Véghlesi

Vera-forrás

a legtisztább, legjobb és legolcsóbb szénsavdús alkalikus savanyuvíz Szatmár-Véghlesen (Zólyomgyében.)

Főraktár Villány és környékére

Gyimóthy Jákó

ezelőtt

Worlicsek & Varga

kereskedő czégnél Villányban, hol is mindenemű vas-, fűszer-, üveg-, porcellán-, norinbergi és rövidárak nagy választékban kaphatók, azonkívül a Vera-víz kapható minden fűszerüzletben, gyógyszerárban és vendéglőben.

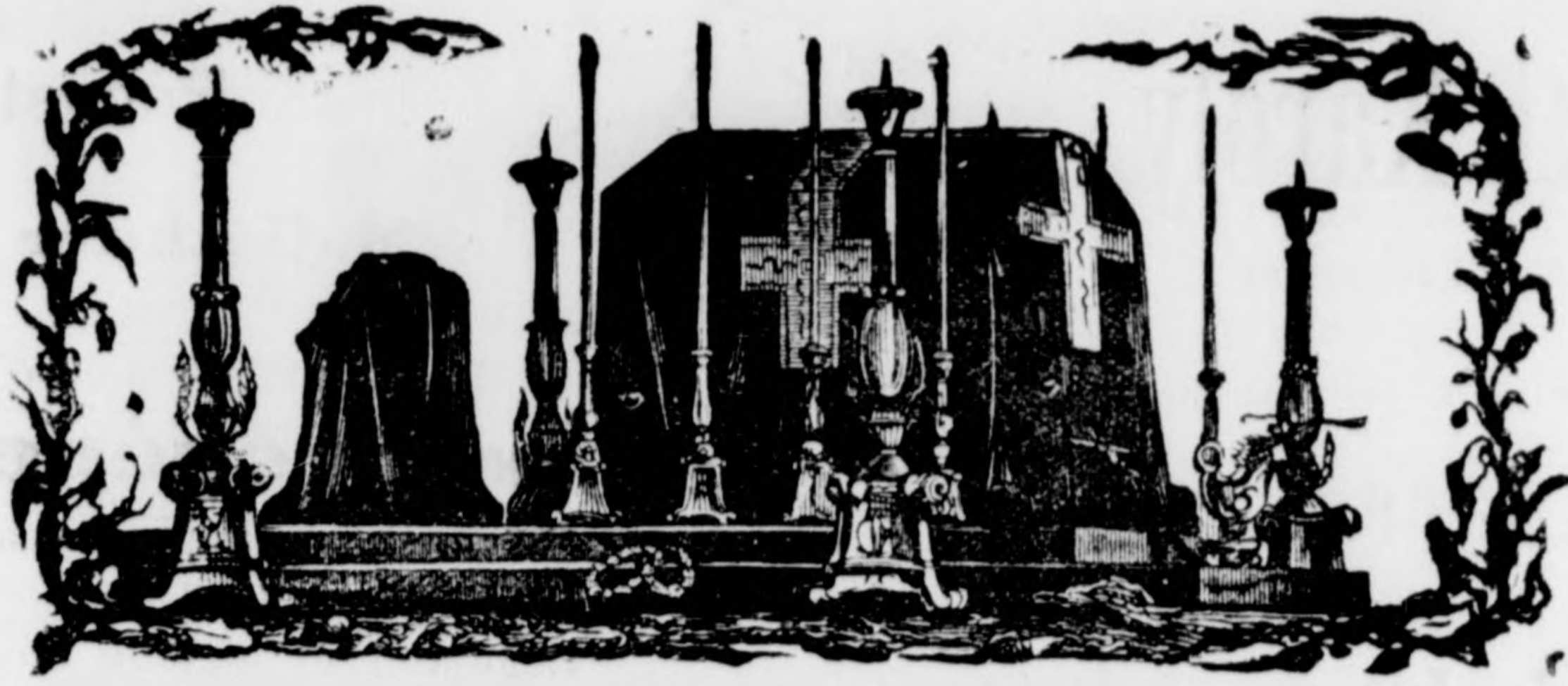
Borral keverve kitünő asztali ital, legjobbnak bizonyult idült légzési, emésztési és nemü szervek betegségeknél, nemkülönben hólyagkatárás, vérszegénység stb.-nél Orvosi bizonylatok szerint a véghlesi Vera-forrás vize a legjobb és leghathatósabb gyógyszer.

Prospectusok és árjegyzékek ingyen.

1893-iki friss töltés.

1893 iki friss töltés.

1893 iki friss töltés.

„CONCORDIA“

első pécsi temetkezési vállalat

Kis-tér II-ik szám.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására hozni, miszerint a legváltozatosabb ravatalozások felállítására — s temetések rendezésére — úgy a halottak szállítására létesített üzletünket, újabb átalakítások folytán, minden halottas kocsinknak a fővárosi pompa szerinti átalakítása által, azon helyzetben vagyunk, hogy a n. é. közönségnek e tekintetben minden kívánalmait teljesíthetjük. Nyitott kocsin a halottak szállítása hatóságilag betiltatott, a n. é. közönség pedig nem kívánja az oly kocsik alkalmazását, melyben a koporsó látása elzárva van, ezért nem kimélve a költségeket, a fertőtlenítés végett **valamennyi halottas kocsinkat üveges kocsiá alakítottuk át**, mely által **bármely osztályu temetkezéseket — úgy helyben mint a vidéken** — minden temetkezési vállalatnál pompásabban,

sokkal díszesebben és olcsóbban

vagyunk képesek előállítani. Továbbá elvállalunk hulla szállításokat a bel- és külföld bármely irányában.

Temetkezések rendezésének fölvetelére **Engelmann Károly** urat hatalmaztuk fel, kinek fő törekvése oda irányul a legnagyobb pontossággal a n. é. közönség igényeit mindenkor kielégíteni, miért is vagyunk oly bátrak a n. t. közönséget felkérni előforduló esetben bizalmukkal a **Concordia vállalatunkhoz** fordulni.

Maradunk kiváló tisztelettel

„CONCORDIA“ első pécsi temetkezési vállalat tulajdonosai:

Krisztián József és társai, Schubárszky János, Fischer Simon.

Hazánk legkedveltebb savanyuvize

MOHAI

ÁGNES

FORRÁS

Kitünő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Gazdag szénsavtartalmu. — A bornak színét nem változtatja. — Természetes ízét kellemessé teszi,

a miért is a vendéglős uraknak keverékül „Spritzer“ előnyös szolgálatot tesz.

Ujabbban a homokos talajban termett savanykás borokhoz kiváló előnyösnek bizonyult az Ágnes-forrás savanyuvize.

Ujabb orvosi bizonylatok az Ágnes-forrásról Mohán.

A mohai Ágnes-forrás vizét hosszú évek során át rendelem s jó szolgálatot tesz a gyomorhurut, a vékony belek hurutos állapota, hólyaghurut és torokhurut eseteiben.

Budapest, 1892. márczius hava.

Dr. Kélli Károly,
ny. r. egyet. tanár.

Kötelességemnek tartom értesíteni, hogy a lefolyt kolera-járvány alatt mohai Ágnes-forrását kitünő sikerrel rendeltem. A gyomor és bél működését rendkívül hathatósan támogatja, a nélkül, hogy mint a többi savanyuvizek nagy része korgást és hasmenést okozna. Örömmel konstatálhattam, hogy nemcsak a hazai, hanem a külföldi ásványvizek között is legelső helyen áll.

Budapest, 1892. november 17.

Dr. Glaser Marcel.

A mohai Ágnes-forrás vizét, mint a természet által adott egyik megbecsülhetlen kincset, a legnagyobb mérvben szoktam orvosi gyakorlatomban betegeimnek ajánlani; a körjavalat, melyeknél ezen vizet adom, heveny és idült gyomorhurut, az eredmény minden esetben kielégítő.

Adj a Isten, hogy a külföldi hasonczélra alkalmazott vizeket teljesen kiszorítsa hazánk ásványviz-forgalmából.

N.-Szalonta, 1892. október 20.

Dr. Deme Béta,
járás és Biharm. t. b. főorvosa.

A kolera-megbetegedés ellen préservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszertárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos
főraktár

Édeskuty L.

BUDAPEST, Erzsébet-tér 8. sz.

cs. és kir. és
szerb kir. udv.
ásványviz-
szállítónál.

URAKNAK.

Az ujkor legszebb találmánya a szabadalm. gaalvno-elektricus készülék, a „Reflector“, a mely a testen észrevehetetlenül viselhető, nemi gyengeség ellen (elgyengült férfierő), ha még oly idült is, kitünő eredménnyel alkalmazatik. — A Reflector minden államban szabadalmazva van és sok arany és ezüst éremmel lett kitüntetve. **Dr. Volta tanár rendszere.** A készülék, melynek ártalmatlanságáért kezeség vállalatik, kényelmesen hordható a zsebben. Az orvosok minden országban állandóan ajánlják. Használati utasítással ellátott röpiratokat (zárt borítékban, 10 kr. levéljeggy ellenében) ingyen küld a cs. kir. szabadalom-tulajdonos **Augenfeld J.** elektro-technikus, Bécs, I. Schulerstrasse 18.

2607. sz.

tkv. 1893.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. állampénztár felperes végrehajthatónak Fetter Károly örökösei és pedig özv. Fetter Károlyné szül. Kremer Éva, Fetter Géza, Fetter János Vilmos és Fetter Károly végrehajtást szenvedők elleni 160 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a pécsi kir. tvszék területén levő Pogány község határában fekvő a pogányi 71. számú betétben felvett 1579. hsz. szőlőre 210 frt, úgy a pogányi 72. számú betétben felvett 1552. hszsz. szőlőre az árverést 714 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, s hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi június hó 3. napján d. e. 10 órakor Pogány község birói házában tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát, vagyis 21 forint és 71 forint 40 krajczárt készpénzben, vagy az 1881. LX. törvény czikk 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

A pécsi kir. tvszék mint tlkvi hatóság. 1893. évi febr. hó 10. napján.

Lukrits István,
kir. törvényszéki bíró.

Legszebb kirándulási hely!

Van szerencsém a n. é. kiránduló közönséget értesíteni hogy

Pécs-bányatelepen

az 1000 éves gesztenyefához,

czimzett vendéglőmben és csinosan berendezett

kerti helyiségemben

naponta kitünő ételek és hamisítatlan italok kaphatók pontos kiszolgálás mellett.

Számos látogatásért esd

mély tisztelettel

GEBHARDT ISTVÁN,
vendéglős.

Árverési hirdetemény.

A dárdai kir. jbiróság mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy Strenics Milán baáni lakos végrehajthatónak Dvoznits Pántóné szül. Laecsanin Zsiváma baáni lakos végrehajtást szenvedő elleni 33 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az árverést a dárdai kir. jbiróság területén levő Baán községben fekvő a baáni 842. számú tlkvben felvett 159. hrsz. fekvőség és 159. sz. házra 452 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi június hó 12. napján délelőtt 10 órakor Baán községben a jegyzői lakban megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát, vagyis 45 forint 20 krajczárt k e s z p é n z b e n, vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-jén 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170 § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Dárdán a kir. jbiróság mint tlkvi hatóságnál 1893. évi márcz. hó 20. napján.

Jobst Béla
kir. albiró.

Elismert legtisztább

alkalikus

KRONDORFI SAVANYUVIZ

Asztali-

és

gyógy-viz

orvosi tekintélyek tapasztalata szerint kiváló gyógyhatással bír **köhögés és rekedtségnél, tüdő-, gyomor- és hólyaghurutnál.**

Porral vegyítve felséges ital.

Kapható Pécsett:

Grünhut és Hirschler, Köszl János, Simon János, Eizer János, Reeh Vilmos, özv. Spitzer Jakabné fűszerkereskedőknél.

Magyarországi főraktár:

Bauer Lajos és testvére Budapest, Arany János-utca 9. sz.

Becsét veszti

a legválasztékosabb étel is, ha nincs étvágyunk.

Az étvágy gerjesztésére úgy mint mindenemű gyomor bajok ellen melegen ajánljuk t. olvasóink figyelmébe:

Egger dijjutalmazott Szódapasztillait.

Kapható 30 kros eredeti dobozokban a monarchia összes gyógyszerterében, valamint az **Egger A. fia** gyógyszer különlegességi gyárában.

Pécsett: Sipőcz Ist., Erreth János, Göbel Kálmán, Zsig-László és az irg. rend gyógyszerterében. Mohácson: Luiszer Viktor és Szendrey Jenő gyógyszer. Siklóson: Szentgyörgyi Mór és Petrasch S. gyógyszer. Pécsváradon: Dvorsaky Béla gyógyszer. Dárdán: Czingelly örök és Dermár Pál gyógyszer. Sásdon: Mandák Gy. Sándor gyógyszer. Szt.-Lőrinczen: Szilágyi György gyógyszer. Szigetvár: Salamon Gyula és Visy Sándor gyógyszer. Bonyhádon: Eibach Odén gyógyszer.

Fichtl Károly

gépész és mechanikus

Pécsett,

Majláth-tér 6. sz.

Ajánlja a legjobb minőségű

kerékpárok raktárát,

mint

Puch János és társ.

grácsi ezégek képviselője,

a legjutányosabb gyári áron.

Legkitünőbb minőségű

varrógépek

nagy választékban kaphatók a legolcsóbb árért.

Legujabb és legjobb minőségű

írógépek

gyári raktára.

Elvállal mint szakmechanikus **házi és szoba-telegráfok, távbeszélők** (Telephon), valamint **villámhárítók** felállítását és hasonló munkák végzését.

Kerékpár és varrógép-javítások pontosan a legjutányosabb árért eszközölnetnek.

A **kerékpározásban oktatás** is adatik esekély díjért.

Árjegyzékek kívánatra ingyen.

REINHARDT JÁNOS

(ezelőtt Hügel Nándor)

kocsigyártó

PECSETT,

Király-utca 30. sz. és Peczél-(óposta)-ntca 27. sz. a.

ajánlja a n. t. közönségnek legujabb mintájú

kocsik raktárát

a legjutányosabb árak mellett.

Minden raktáron nem levő kocsit, a megbízásnak teljesen megfelelőleg, a legizlésebben, rövid idő alatt ujonnan is elkészítetteti.

Javítások igen mérsékelt árak mellett mindenkor gyorsan eszközölnetnek.

Együttal van szerencsése a n. t. közönségnek becses tudomására hozni, hogy az eddig Hügel Ede úr által birt **mázoló-üzletet** is átvette és azt a **kocsigyártó üzletével** egyesítette. Ajánlja magát mindennemű **festékek, lakkok, firniszek** stb. eladására, valamint **mázoló munkáknak** a legdiszesebb és legpontosabb elkészítésére. Árak a legjutányosabbak.

Idény május—október.

A cs. k. szab. déli vaspálya állomáshelye.

Daruvári ásványfürdő Szlavoniában.

Intéző fürdőorvos: **Dr. Degré Vilmos Bécsből.**

Bebizonyult gyógyhatás női betegségeknél, mint: magtalanság, sápkór, fehér-folyás, tisztulási zavarok, exsudat és hólyag fájdalmaknál, továbbá köszvény, csúz és idegbajok ellen.

Ujonnan berendezett

hidegviz-gyógyintézet izzasztó-kabinokkal,

gräfenbergi mód szerinti bepólyázás. Villamos fürdők. Meleg és hideg zuhanyok. Massage svéd gyógymód szerint. Inhalatio kamara stb. stb.

Daruvári fürdő a 830 méter magas szlavonai középhegység alján fekszik, pompás parkokkal és fedett sétahelyiségekkel. Csinos társalgóteremmel és zenekarral, olvasóteremmel, melyben minden jelentékeny hirlap stb. stb. található. A lakások és fürdők a jelen kor minden igényeinek megfelelőleg vannak berendezve. Árak jutányosak. Felvilágosítást ad a fürdőigazgatóság Daruvári fürdőben.

Utánnymot nem díjaztatik.